

SPORT

SPORT

SPORT

SPORT

IJswegencentrale mag niets riskeren

De speciaal voor het ijsvegen omgebouwde Renault van „ijsgekken” gebroeders Van der Woude uit IJlst, die vaak tot 's avonds laat op de diverse eventuele Elfmerentochttrajekten te bewonderen was.

De IJswegencentrale Sneek-Wymbritseradeel-IJlst heeft de afgelopen tijd aan velerlei soorten van kritiek blootgestaan: zo werd er door sommigen beweerd dat de IJWC te voorzichtig was (er werden immers al tochten georganiseerd door tal van ijsverenigingen, waarom kwam de IJWC nu niet eens een keer op de proppen met een grote tocht); anderen verweten deze geheel op vrijwillige basis werkende organisatie dat er veel te weinig aan de banen werd gedaan en dat er veel te langzaam werd gewerkt; weer anderen klaagden over het ontbreken van bebakeningen op gevaarlijke stukken ijs op de stadsgrachten (dit was met name in Sneek het geval onder de grote hopen sneeuw en onder de bruggen) en zo had iedereen wel zijn eigen vorm van kritiek klaar.

Wat echter door al deze spuiers van kritiek vergeten wordt, is het volgende: de ijswegencentrale gaat over het algemeen op vastomschreven manier te werk; zodra er ook maar enigszins sprake is van ijs waarop eventueel geschaatst zou kunnen worden, gaat een aantal verkenner van de IJWC er op uit om de dikte van dat ijs te peilen en het, wanneer het betrouwbaar is af te bakenen. Aangezien het dit jaar meteen al op de tweede dag dat de vorst enigszins doortette begon te sneeuwen, was het onverantwoord de controleurs er op uit te sturen om het ijs te meten; anderen die dat risico om te schaatsen wel namen, deden dat geheel voor eigen verantwoording en er zijn dan ook, vooral uit de beginperiode van de winter die we tot nu toe hebben gehad legio gevallen bekend van mensen die door het ijs zijn gezakt. Dit is ook tevens de reden waar-

zetten aangezien het ijs door de dikke sneeuwdeken niet als betrouwbaar kon worden gekenmerkt.

De baanvegers is weer een heel ander hoofdstuk: aangezien de IJWC organisatie geheel op vrijwillige basis werkt en de eindjes aan elkaar moet zien te knopen van de zeer gering in aantal zijnde donaties en verder van de subsidies, beschikbaar gesteld door de gemeentes Sneek-Wymbritseradeel en IJlst, kunnen geen betaalde baanvegers worden ingezet. Men is dus volledig afhankelijk van zogenaamde „ijsgekken” die nauwelijks de gemaakte benzinekosten vergoed krijgen, en met name de gebroeders Van der Woude uit IJlst, Heit Piersma uit Heeg en konsorten de „Nagelhouten” uit Woudsend en de mensen van gemeentewerken Sneek en Wymbritseradeel hebben zich op dit gebied zeer

zulke incidentele gevallen zijn. Op het moment dat de Elfmerentocht door leek te gaan, (de sneeuw echter gooit weer roet in het eten) heeft de IJswegencentrale een advertentie geplaatst waarin vrijwilligers werden gevraagd om de baan er in verschillende rayons door te trekken, zijn de reacties werkelijk belachelijk miniem geweest. Bij Dicky van der Werf in Sneek kwamen slechts een paar meldingen binnen terwijl de heer Lanting, sekretaris van de IJWC zegge en schrijve één reactie heeft gehad.

De IJswegencentrale dankt zijn ontstaan aan een gift van Koningin Wilhelmina, die in de krisjaren talloze donaties deed om werklozen als baanveger aan het werk te krijgen. Later toen, de arbeidsmarkt weer wat „ruimer in zijn vel” kwam te zitten, werd de IJswegencentrale eigenlijk een club van vrijwilligers, terwijl met het verstrijken van de jaren de gemeentes er steeds nauwer bij betrokken raakten: burgemeester B. W. Cazemier is voorzitter van de IJWC, verder hebben zitting in het bestuur: de heren W. S. de Vries en Bijker van de gemeente Sneek, de heer C. Lanting van gemeentewerken Wymbritseradeel en burgemeester H. W. F. Mumsen van IJlst.

Verder zitten er per rayon één of meerdere kontaktpersonen die zich bezighouden met de ijscontrole (het moet minimaal 8 centimeter dik zijn, wil de IJWC het ijs als betrouwbaar kwalificeren) en de organisatie betreffende het baanvegen. Met name de eerste activiteit brengt de nodige gevaren met zich mee: zo is er een aantal jaren geleden bij het verkennen van de route van de voorlaatste elfstedentocht een onderwijzer die dienst deed als baanverkenner verdronken en zijn er legio gevallen te noemen van controleurs die door het ijs zaktten tijdens hun activiteiten. Deze winter heeft men dergelijke risico's met name in het begin, toen de dikke sneeuwlaag de wakken bedekte en het werken eigenlijk onmogelijk maakte, niet willen nemen.

Later toen de vorst lang genoeg aangehouden had om de ijsverkenner een zekere mate van veiligheid te garanderen en er zelfs al gedachten gingen in de richting van een Elfmerentocht (althoewel het ijs nog op vele plaatsen onbetrouwbaar leek en zelfs open lag) gooide eerst de dooi roet in het eten. Koning winter sloeg echter genadeloos terug met nachten van vijftien graden onder nul zodat de harten van vele schaatsfanaten weer opsprongen. Echter wederom op het kritieke moment werd het werken de mensen van de IJWC onmogelijk gemaakt door een dik pak sneeuw. In een nacht viel er zo'n slordige 5-10 centimeter sneeuw, en wederom werd het vonkje hoop van de vele elfmerenthousiastelingen genadeloos de grond ingeboord, terwijl de rijders nu waarschijnlijk beter kunnen gaan zwemmen, aangezien de dooi definitief lijkt door te zetten en provinciale waterstaat gistermiddag afstroming van de te hoge waterstand begon. Wanneer

Ook in verschillende landelijke dag- en weekbladen werd de IJWC in verband met het verzorgen van de Elfstedentochtroute „in de kou gezet”. Hoe steekt de zaak nou werkelijk in elkaar? De IJWC trekt inderdaad de banen voor de Elfstedentocht en ontvangt daar ook een vergoeding voor. Deze vergoeding echter wordt pas uitgekeerd, zodra de Elfstedentocht ook inderdaad doorgaat. De kritiek van betreffend blad was, dat de IJswegencentrale het baanvegen staakte na de hevige sneeuwval van vorige week dinsdag en de voorspelling dat er nog meer sneeuw op komst was, hetgeen ook inderdaad het geval bleek.

Vergeten werd echter erbij te vermelden dat de IJWC voor het zwaardere veegmateriaal, dat bij een dergelijke sneeuwval beslist onontbeerlijk is, ongeveer zo'n 50-60 gulden per uur moet neertellen; en dat dan terwijl een Elfstedentocht in verband met de weersverwachting weer helemaal op losse schroeven kwam te staan. In het kort dus: de kassa rinkelde voor de IJWC wel in negatief opzicht, terwijl er helemaal geen zekerheid bestond over het al of niet doorgaan van een Elfstedentocht en daarmee vergoeding van de door de IJWC voor het vegen gemaakte onkosten.

Verder is het in het verleden regelmatig voorgekomen, en daar heeft het bestuur van de IJWC geen goed woord voor over, dat mensen bebakeningen die door de IJWC waren uitgezet om een zwakke plek in het ijs aan te geven, op eigen houtje weghaalden. „Zulke mensen zouden eigenlijk op heterdaad betrappt moeten worden en meteen een proces verbaal „aan hun broek” moeten krijgen”, aldus de bestuursleden van de IJWC, Dick van der Werf en C. Lanting. Het probleem is echter ze op heterdaad te betrappen en wanneer dat inderdaad gebeurt moet eerst de „Hermandad” nog in het geweer komen en zijn de vogels al lang weer gevlogen.

„Laat de mensen die het niet eens zijn met een bepaalde afbakening, contact opnemen met de IJWC, zodat wij betreffend gedeelte kunnen peilen en de afbakening eventueel kunnen verwijderen, maar wanneer ze dat op eigen houtje gaan doen stellen ze levens van andere mensen in de waagschaal”.

Een paar jaar geleden is het herhaaldelijk voorgekomen dat iemand het bordje „gevaarlijk ijs” dat de IJWC ter waarschuwing voor de open vaargeul in de Houkesloot had geplaatst, verwijderde. Gevolg was dat verschillende mensen de open vaargeul inreden en twee het er op het kantje af levend afbrachten.

Wanneer het ijs werkelijk vertrouwd is, heeft de IJWC bewezen ook razendsnel in het geweer te kunnen komen: voorbeelden zijn bijvoorbeeld de Elfstedentocht van 1963 en vooral de winter van 1956 toen de baanvegers 's morgens in het donker nog aan het werk gingen, en de baan er in 'n paar uur door hadden. Het kardinale punt deze winter echter, dat geleid heeft tot de annulering van de Elfstedentocht is, juist de omstandigheden die